

Utlåtande 2005:56 RII (Dnr 33-766/2000)

”Fiskväg” i Norrström

Motion av Margareta Olofsson (v) (2000:41)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Idrottsnämnden, gatu- och fastighetsnämnden och stadsbyggnadsnämnden uppmanas att planera för en ”fiskväg” i samband med nya Slussens utformning.
2. Motion (2000:41) av Margareta Olofsson (v) om ”fiskväg” i Norrström anses därmed besvarad med vad som anförs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Kersti Py Börjeson anför följande.

Motionens innehåll

Margareta Olofsson (v) har i en motion, *bilaga 2*, till kommunfullmäktige förslagit att Stockholms Hamnar AB i samarbete med idrottsförvaltningen får i uppdrag att bygga en fiskväg i Norrström. Motionären påpekar att den naturliga vandringsmöjligheten mellan Saltsjön och Mälaren på grund av Mälarens reglering är avbruten med betydande negativa konsekvenser för fisk- och djurliv i hela Mälaren. Genom att bygga en fiskväg i Norrström skulle fisk som lax, havsöring, sik, nors och gös åter fritt kunna vandra mellan salt och sött vatten. Mälarens alla tillflöden skulle åter kunna bli reproduktionsområden för dessa fiskarter.

Remisser

Motionen har remitterats till stadsledningskontoret, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten AB. Motionen har också remitte-

rats till länsstyrelsen som i telefonsamtal med roteln avböjt att svara på motionen.

Stadsledningskontoret ser principiellt positivt på att en fiskväg öppnas i Norrström, om den kan utformas i förening med gällande vattendom samt om idrottsnämnden och övriga intressenter kan finansiera inom budget. Stadsledningskontoret anser att motionärens förslag om att ordna en fiskväg i Norrström kan vara positivt för fisken, fisket och miljön. En eventuell fiskväg i Norrström kan utformas på olika sätt och det är viktigt att beakta vad de skilda alternativen kan få för konsekvenser för fisken, fisket och miljön samt vilka kostnader varianterna kan medföra.

Idrottsnämnden är positiv till förslaget att ordna en fiskväg i Norrström. Förslaget är bra för fisken, fisket och vattenmiljön speciellt för Strömmen och Östra Mälaren men även hela mälardalens vattenområde kan komma att få fördel av åtgärden. En fiskväg kommer att minska den extrema ansamling av vandringsfisk som periodvis förekommer vid de stängda dammluckorna. Som slutligt mål bör möjligheten att utveckla Strömmen till ett mer naturligt strömmande vatten utan vandringshinder tillvaratas. Som delmål bör som föreslås en fiskväg anordnas i Norrström. Vidare bör en befintlig SMHI-modell för Mälarens avtappning inarbetas i rutinerna vid skötsel av dammluckorna samt gällande vattendom omprövas för att ge Strömmen en minimivattenföring om ca 30 m³/s under mycket långa perioder.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ser positivt på att en fiskväg öppnas i Norrström. En mer naturlig fluktuation bör kunna eftersträvas i Mälarens nivå för att underlätta fiskproduktion i Mälarens grunda vikar. Det är också viktigt att undvika att saltvatten kommer in vid höga havsnivåer i Mälarens nivå varför det är viktigt med utformningen av en fiskväg.

Norrström och Stallkanalen är kulturhistoriskt viktiga miljöer. Vid utformningen av en fiskväg måste hänsyn tas till dessa intressen. Om det är förenligt med kulturintressena vore en pedagogisk utformad fiskväg ett utmärkt sätt att visa allmänheten hur olika fiskarter vandrar under höst och även vårsäsongen.

Stockholm Vatten AB välkomnar förslaget. Med relativt begränsade ekonomiska medel och enkla tekniska åtgärder kan på detta sätt betydande förbättringar åstadkommas för fiskelivet. Möjlighet måste dock finnas att kunna stänga uttaget i dammluckan under de perioder vattenståndet är högre i Saltjön än i Mälaren. Detta för att förhindra att saltvatten tränger in i Mälaren.

Mina synpunkter

Jag delar motionärens och remissinstansernas uppfattning att det är angeläget att förbättra vattenkvaliteten och stärka reproduktionsmöjligheterna i Stockholms vatten. Tillskapandet av en fiskväg är en sådan angelägen åtgärd. Stockholms Hamn AB har under hösten 2004 tagit upp dammluckorna vid Norrström för att renovera dessa. I samband med detta har Stockholms hamnar försett luckan med en enklare fiskväg i form av en "fisktrappa" i ett steg. Kostnaden för fisktrappan är förhållandevis liten i sammanhanget.

Motionens utmynnande i den "fisktrappa" som utförts av Stockholms hamnar är en bra början för att stärka fiskens naturliga vandringsmöjligheter. I samband med planeringen av nya Slussen finns möjligheten att på ett tidigt stadium planera för en fiskväg, helst som en mer eller mindre naturlig strömsträcka, exempelvis genom en strömmande å eller bäck genom en park. Berörda nämnder uppmanas därför att planera för en komplett fiskväg i syfte att vitalisera Mälarens reproduktionsområden, i samband med Slussens kommande omdaning.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Kristina Axén Olin* och *Mikael Söderlund* (båda m) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. avslå föredragande borgarrådets förslag till beslut
2. ge Stockholms Hamnar AB i uppdrag att i samarbete med idrottsnämnden, gatu- och fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden samt övriga berörda instanser i staden undersöka förutsättningar för att hitta extern finansiering för en pedagogisk fiskväg
3. därutöver anföra följande.

Det är givetvis viktigt att skapa goda levnadsbetingelser för fisken i våra vatten. Mot bakgrund av att resurser används för att plantera ut fisk i Norrström anser vi att en fiskväg kan vara motiverad eftersom den ökar fiskens möjligheter att överleva. Vi anser dock inte att inrättande av en pedagogisk fiskväg är en kommunal uppgift utan en extern aktör bör ta ansvar för detta. Vår bedömning är att förutsättningarna är goda för att hitta en sponsor för åtgärden.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Idrottsnämnden, gatu- och fastighetsnämnden och stadsbyggnadsnämnden uppmanas att planera för en "fiskväg" i samband med nya Slussens utformning.
2. Motion (2000:41) av Margareta Olofsson (v) om "fiskväg" i Norrström anses därmed besvarad med vad som anförs i utlåtandet.

Stockholm den 9 mars 2005

På kommunstyrelsens vägnar:
KRISTINA AXÉN OLIN

Kersti Py Börjeson

Anette Otteborn

Reservation anfördes av *Kristina Axén Olin, Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (alla m) och *Lotta Edholm* och *Ann-Katrin Åslund* (båda fp) med hänvisning till reservationen av (m) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Margareta Olofsson (v) har inlämnat en motion (2000:41) om "fiskväg" i Norrström. Motionären föreslår att Stockholms Hamn AB i samarbete med idrottsförvaltningen får i uppdrag att bygga en fiskväg i Norrström. Motionen finns som bilaga 2. Övrigt underlag finns att ta del av i akten på KF/KS kansli.

I motionen anges bl.a. att på grund av Mälarens reglering är den naturliga vandringsmöjligheten mellan Saltsjön och Mälaren avbruten, med betydande negativa konsekvenser för fisk- och djurliv i hela Mälaren. Genom att bygga en fiskväg i Norrström skulle fisk som lax och havsöring, sik, nors, och gös åter fritt kunna vandra mellan salt och sött vatten. Mälarens alla tillflöden skulle åter kunna bli reproduktionsområden för dessa fiskarter.

REMISSER

Ärendet har inom staden remitterats till idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholm Vatten AB, Stockholms Hamn AB och stadsledningskontoret.

Idrottsnämnden beslöt den 19 september 2000 att anta förvaltningens förslag till beslut.

Reservation anfördes av vice ordföranden *Kersti Py Börjeson m.fl.* (s) till förmån för eget förslag till beslut, bifall till motionen.

Reservation anfördes av *Stefan Sjöberg* (v) mot beslutet till förmån för eget förslag till beslut, att som svar på remissen överlämna och åberopa tjänsteutlåtandet, att för egen del bifalla motionen, samt därutöver anföra följande.

Motionens genomförande skulle innebära en vitalisering av vattenmiljön med spännande implikationer för djurlivet. En fiskväg utformad i enlighet med motionens intentioner ligger väl i linje med utvecklande av Stockholms och mälarens naturvärden och kvalitéer.

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till förslaget att ordna en fiskväg i norrström, förslaget är bra för fisken, fisket och vattenmiljön speciellt för strömmen och östra mälaren men även för hela mälardalens vattenområde kan komma att få fördel av åtgärden. En fiskväg

kommer att minska den extrema ansamling av vandringsfisk som periodvis förekommer vid de stängda dammluckorna. Som slutligt mål bör möjligheten att utveckla strömmen till ett mer naturligt strömmande vatten utan vandringshinder tillvaratas. Som delmål bör som föreslås en fiskväg anordnas i Norrström. Vidare bör en befintlig SMHI-modell för Mälarens avtappning inarbetas i rutinerna vid skötsel av dammluckorna samt gällande vattendom omprövas för att ge strömmen en minimivattenföring om ca 30 m³/s under mycket långa perioder.

Förvaltningen föreslår nämnden besluta, att som svar på remissen över motionen av Margareta Olofsson(v) om fiskväg i Norrström överlämna och återropa förvaltningens tjänsteutlåtande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade den 2 november 2000 att bifalla ordföranden Alf Samuelssons yrkande, därmed förvaltningens förslag.

Reservation anfördes av ledamöterna *Peter Lundén-Welden* (m) och *Anders Hellström* (m) samt tjänstgörande ersättare *Björn Hyllengren* (m) med hänvisning till sitt yrkande, *bilaga 1*.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande anför i huvudsak följande.

Förvaltningen ser positivt på att en fiskväg öppnas i Norrström. Ärendet har diskuterats vid flertal tillfällen inom staden framför allt genom initiativ från Idrottsförvaltningen. Den komplikation som också motionären tar upp är Mälarens reglering. Stockholm vatten AB har genom SMHI (Sveriges Metrologiska och Hydrologiska Institut) tagit fram en prognos för tappningen av mälaren. Den kan fungera som ett hjälpmedel i planeringen för en fiskväg.

Vad som diskuteras mycket är att ha en kontinuerlig ström (minimitappning) för att bland annat tillgodose de vandrande fiskebestånden. Samtidigt bör en mer naturlig fluktuation kunna eftersträvas i Mälarens nivå för att underlätta fiskproduktion i Mälarens grunda vikar. Det är också viktigt att undvika att saltvatten kommer i vid höga havsnivåer i Mälaren varför det är viktigt med utformningen av en fiskväg.

Norrström och Stallkanalen är kulturhistoriskt viktiga miljöer. Vid utformningen av en fiskväg måste hänsyn tas till dessa intressen. Om det är förenligt med kulturintressena vore en pedagogisk utformad fiskväg ett utmärkt sätt att visa allmänheten hur olika fiskarter vandrar under höst och även vårsäsongen. Vid dammkonstruktioner finns ofta någon form av fistrappa. Det är viktigt att fiskvägen utformas optimalt och att den också kompletteras med glasfönster för besökare. Bredvid besöksfönstret kan man komplettera med information om fiskarterna, fångstmetoder samt vattenkvaliteten i Stockholm genom informationsskyltar och guider.

Förvaltningen föreslår nämnden att besluta godkänna föreliggande tjänsteutlåtande som svar på remissen och därmed tillstyrka motionen, kommunstyrelsen bör uppdra åt

Stockholms Hamnar AB att i samarbete med Idrottsnämnden samt övriga berörda instanser i staden ta fram ett förslag till en pedagogisk fiskväg i Norrström.

Stockholm Vatten AB:s styrelse beslutade den 23 augusti 2000 att som svar på remissen överlämna och åberopa upprättat förslag till yttrande.

Stockholm Vatten anför i huvudsak följande.

Stockholm Vatten välkomnar förslaget. Med relativt begränsade ekonomiska medel och enkla tekniska åtgärder kan på detta sätt betydande förbättringar åstadkommas för fiskelivet. Möjlighet måste dock finnas att kunna stänga uttaget i dammluckan under de perioder vattenståndet är högra i saltsjön än i Mälaren. Detta för att förhindra att saltvatten tränger in i Mälaren.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande anför i huvudsak följande.

Stadsledningskontoret ser principiellt positivt på att en fiskväg öppnad i Norrström, om den kan utformas i förening med gällande vattendom samt om idrottsnämnden och övriga intressenter kan finansiera inom budget.

Stadsledningskontoret anser att motionärens förslag om att ordna en fiskväg i Norrström kan vara positivt för fisken, fisket och miljön. En eventuell fiskväg i Norrström kan utformas på olika sätt och det är viktigt att beakta vad de skilda alternativen kan få för konsekvenser för fisken, fisket och miljön samt vilka kostnader varianterna kan medföra.

RESERVATIONER M.M.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Reservation anfördes av ledamöterna Peter Lundén-Welden (m) och Anders Hellström (m) samt tjänstgörande ersättare Björn Hyllengren (m) med hänvisning till sitt yrkande att miljö- och hälsoskyddsnämnden skulle besluta att

1. avslå motionen från Margareta Olofsson (v)
2. kommunfullmäktige föreslås uppdra åt Stockholms Stadshus AB att ge Stockholms Hamnar AB i uppdrag att i samarbete med Idrottsnämnden samt övriga berörda instanser i staden undersöka förutsättningar för att hitta extern finansiering för en pedagogisk fiskväg
3. därutöver anföras följande.

Vi kan bara konstatera att motionären ägnar sig åt fiskvägar medan vi arbetar med att ställa om Stockholm till ett långsiktigt ekologiskt hållbart samhälle. Detta visar att vänsterpartiet prioriterar de tunga miljöfrågorna!

Det är givetvis viktigt att skapa goda levnadsbetingelser för fisken i våra vatten. Mot bakgrund av att resurser används för att plantera ut fisk i Norrström anser vi att en fiskväg kan vara motiverad eftersom den ökar fiskens möjligheter att överleva. Vi anser dock inte att inrättande av en pedagogisk fiskväg är en kommunal uppgift utan en extern aktör bör ta ansvar för detta. Vår bedömning är att förutsättningarna är goda för att hitta en sponsor för åtgärden.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2000:41

**2000:41 Motion av Margareta Olofsson (v) om "fiskväg" i
Norrström**

Vatten är en omistlig del av Stockholm. Vattnet präglar stadens utseende men också funktion, eftersom Stockholms rena vatten ger unika möjligheter till bad, rekreation och fiske. Stockholm är sannolikt den huvudstad som har bäst vatten i världen.

Mitt inne i stadens centrum fångas lax och havsöring i stort antal från stadens broar och kajer. Ett flertal andra fiskarter, listade av EU som skyddsvärda, leker också i Stockholms vatten.

Att förutsättningarna för denna fantastiska vattenmiljö är så goda i Stockholm är ingen slump, utan frukten av ett långsiktigt arbete. Detta arbete måste fortsätta genom att förbättra vattenkvaliteten i Mälaren, i stadens småsjöar och i Stockholms skärgård. En första åtgärd är att underlätta för fiskbeståndet i Stockholms vatten.

På grund av Mälarens reglering är den naturliga vandringsmöjligheten mellan Saltsjön och Mälaren avbruten med betydande negativa konsekvenser för fisk- och djurliv i hela Mälaren. Genom att bygga en fiskväg i Norrström skulle fisk som lax, havsöring, sik, nors och gös åter fritt kunna vandra mellan salt och sött vatten. Mälarens alla tillflöden skulle åter kunna bli reproduktionsområden för dessa fiskarter.

Jag föreslår fullmäktige besluta

att STOHAB i samarbete med idrottsförvaltningen får i uppdrag att bygga en fiskväg i Norrström.

Stockholm den 19 juni 2000

Margareta Olofsson